

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับคุณธรรมจริยธรรมตามหลัก
ทศพิธราชธรรม ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดนครพนม
The Relationship Between leadership and Moral Ethics Based
on Dasarajadhamma of Phrapariyattidhamma School'
Administrators in Nakhon Phanom Province

พระมหาสุทธิพงษ์ แสนคำพล¹ รชฏ สุวรรณกฏ² และทัศนาศรี³
Phramaha Sutthiphong Saenkhampoon¹, Rachata Suvannagoot²
and Tatsana Prasantree³

Received : June 7, 2019; Revised : August 15, 2019; Accepted : August 19, 2019

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้วัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม 2) ศึกษาระดับคุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดนครพนม 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับคุณธรรมจริยธรรมตามหลัก ทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดนครพนม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่อยู่ในจังหวัดนครพนม จำนวน 112 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.35-0.92 มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.91 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

¹คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม; Faculty of Education, Nakhonphanom University, Thailand; e-mail : sankum2839@gmail.com

²คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม; Faculty of Education, Nakhonphanom University, Thailand; e-mail : 606150101115@npu.ac.th

³คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม; Faculty of Education, Nakhonphanom University, Thailand; e-mail : 606150101115@npu.ac.th

ผลการวิจัย พบว่า (1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม โดยรวมและรายด้าน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (2) คุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับคุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่ามีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ (Keywords) : ภาวะผู้นำ, โรงเรียนพระปริยัติธรรม, คุณธรรมจริยธรรม, หลักทศพิธราชธรรม

Abstract

The purposes of this 1) study The leadership of Phrapariyattidhamma School' Administrators in Nakhon Phanom Province; 2) The Moral Ethics Based on Dasarajadhamma of Phrapariyattidhamma School' Administrators in Nakhon Phanom Province; and 3) The Relationship Between leadership and Moral Ethics Based on Dasarajadhamma of Phrapariyattidhamma School' Administrators in Nakhon Phanom Province. The samples consisted of 112 school administrators and teachers of Phrapariyattidhamma School in Nakhon Phanom Province by Purposive Sampling. The instrument used in data collection was a five-rating scale questionnaire with the discrimination power between 0.35 and 0.92, and the reliability of 0.91. The statistics employed in data analysis were percentage, mean, standard deviation and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient.

The results were found that (1) the leadership of Phrapariyattidhamma School' Administrators in Nakhon Phanom Province were at the high level in overall and individual aspects. (2) The Moral Ethics Based on Dasarajadhamma of Phrapariyattidhamma School' Administrators in Nakhon Phanom Province were at the high level in overall and individual aspects. (3) The Relationship Between leadership and Moral Ethics Based on Dasarajadhamma of Phrapariyattidhamma School' Administrators in Nakhon Phanom Province overall and individual was found there were positive relationship with statistical significance at the level of .01

Keywords : The leadership, Phrapariyatidhamma schools, Moral Ethics Based, Dasarajadhamma

บทนำ (Introduction)

จากกระแสการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของโลกในศตวรรษที่ 21 ที่มีการติดต่อสื่อสารกันอย่างรวดเร็ว อย่างไร้พรมแดน ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญทำให้เกิดการพัฒนา จึงเป็นโอกาสอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาของประเทศไทยที่จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงให้มีประสิทธิภาพ ทั้งในการสร้างผลผลิตสร้างนวัตกรรม และพัฒนาคนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง (The Secretariat of the Council of Education, Ministry of Education, 2017 : 1) ผู้บริหารหรือผู้นำในศตวรรษที่ 21 กับการเปลี่ยนผ่าน เป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งกับการนำพาบุคลากรในองค์กร เดินทางจากที่หนึ่งซึ่งไปยังอีกที่หนึ่งสู่การเป็น “ผู้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นตามวิสัยทัศน์ขององค์กรอันยิ่งใหญ่” ผู้นำที่จะประสบความสำเร็จนั้น จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนา ตระหนักรู้ในหน้าที่ มีความรับผิดชอบ ความเสมอภาค คุณธรรมและความรู้ที่สามารถบูรณาการ เพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการองค์กรให้บรรลุเป้าหมาย (Jedaman, 2017 : 1) สำหรับองค์การทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นองค์กรของรัฐหรือเอกชน การที่จะมีความเจริญรุ่งเรืองหรือตกต่ำมากน้อยเพียงใดนั้น สาเหตุหนึ่งมาจากการที่ผู้บริหารในองค์กรนั้นมีภาวะผู้นำเพียงพอที่จะโน้มน้าวให้บุคลากรทำงาน ให้แก่องค์กรตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่นั่นเอง

ภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อความสำเร็จลุล่วงของโครงการต่าง ๆ การสร้างภาวะผู้นำที่ดีนั้นเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้บริหารทุกคนทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารจะต้องทำให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์จึงต้องส่งเสริมให้เกิดระบบความร่วมมือในองค์กร ทำให้บุคลากรมีความยินดีเต็มใจให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานด้วยความพึงพอใจในการทำงานให้มีความสัมพันธ์กันกับพฤติกรรมการบริหาร ซึ่งผู้บริหารถือว่าเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการนำพาไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ นอกจากนี้ผู้บริหารยังเป็นผู้สร้างค่านิยม แร่งบันดาลใจและความเชื่อ รวมทั้งต้องสื่อสารแก่นของค่านิยมและความเชื่อดังกล่าวสู่ผู้ตาม ผู้นำต้องมีวิสัยทัศน์ มีลักษณะการทำงานเป็นทีม มีการประสานความร่วมมือ มีทักษะการติดต่อสื่อสาร มีความรู้ทางการศึกษาเป็นอย่างดีและต้องมีการกระบวนการการค้นหาและพัฒนาศักยภาพผู้ตามอย่างเหมาะสม ความสำเร็จขององค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ไม่ได้สำเร็จมาจากผู้นำเพียงอย่างเดียว ผู้ตามก็มีส่วนสำคัญที่คอยผลักดันหรือปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่วางไว้ขององค์กร ผู้ตามที่ดีและเหมาะสมสามารถนำนโยบาย แผนงานของผู้บริหารไปปฏิบัติ โดยมีความคิดเป็นของตนเองในการตัดสินใจ ปัญหาและกระบวนการทำงานให้สอดคล้องและเหมาะสมกับระบบงาน และสภาวะการเปลี่ยนแปลง (Son-Utha, 2016 : 3)

ในสังคมไทยชาวพุทธทุกยุคทุกสมัยล้วนมีหลักธรรม คุณธรรมเข้ามาเกี่ยวข้องในการดำเนินชีวิต และการทำงานดังเช่นทศพิธราชธรรมพบหลักฐานปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎกทศพิธราชธรรมโดยทั่วไปแปลว่า ธรรมะสำหรับพระราชา 10 ประการ ธรรมที่ผู้นำหรือบุคคลที่จะทำให้ผู้อื่นเกิดความพึงพอใจ (Thammahaso, 2013 : 34-80) ดังเช่นกับที่ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงทำการศึกษาปฏิบัติตามหลักทศพิธราชธรรมในการปกครองบ้านเมืองได้ทั้ง 10 ประการนั้น ต้องใช้การฝึกฝนและหมั่นปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ธรรมะของพระราชามีอยู่ด้วยกัน 10 ประการหรือที่เราเรียกว่าทศพิธราชธรรม แท้จริงแล้วธรรมะตามข้อนี้มีใช้หลักปฏิบัติสำหรับผู้เป็นกษัตริย์เท่านั้น ทุกคนสามารถนำมาปฏิบัติได้ โดยปรับใช้ให้เหมาะสมกับการดำเนินชีวิต การนำหลักธรรมของพระพุทธศาสนาใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันนั้นและการนำหลักธรรมมาใช้ในการแก้ปัญหาสังคมถือเป็นสิ่งสำคัญในสังคมไทยในปัจจุบัน ทุกสังคมย่อมมีผู้นำหรือผู้ปกครองซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการนำสมาชิกไปสู่เป้าหมายที่ได้วางไว้ร่วมกัน ในองค์กรก็เช่นเดียวกัน ผู้นำที่มีภาวะผู้นำเชิงพุทธอยู่ในตัวของผู้นำที่จะทำให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุดในการทำงานด้วยการบริหารตนเองและบริหารบุคคลอื่น การบริหารงานในองค์กรตามแนวทางของพระพุทธศาสนานั้น ผู้บริหารควรมีคุณสมบัติมีภาวะผู้นำเชิงพุทธที่ดีตามหลักทศพิธราชธรรมพุทธธรรม คือ ทาน ศีล การบริจาค ความซื่อตรง ความอ่อนโยน ความเพียร ความไม่โกรธ ไม่เบียดเบียน ความอดทน ปัญญา ซึ่งทศพิธราชธรรมนี้ เหมาะสำหรับผู้ที่เป็นนักปกครองหรือนักบริหาร ทั้งในองค์กรภาครัฐและเอกชนหรือแม้แต่สถาบันต่าง ๆ เช่น ครอบครัว การศึกษา การเมือง และศาสนา เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นและความศรัทธาเป็นที่ยอมรับของผู้ตาม (Tiamwilai, 2013)

ดังนั้น ผู้นำที่ดีจะต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติหรือวุฒิภาวะความเป็นผู้นำสูง ถึงพร้อมคุณธรรมจริยธรรมที่ดั่งงามของพุทธศาสนา ภาวะผู้นำหรือผู้บริหาร คือ คุณสมบัติ เช่น สติปัญญา ความดีงาม ความรู้ ความสามารถ ของบุคคล ที่ชักนำให้คนทั้งหลายมาประสานกันและพากันไปสู่จุดหมายที่ดีงาม ดังนั้น บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นใหญ่ หรือเป็นผู้นำหากมีคุณธรรมในการดำเนินชีวิต หรือในการปกครองแล้ว ผู้ตามย่อมจะเดินตามแบบของผู้นำด้วยดีและประสบกับความปลอดภัยหากว่าผู้นำ หรือหัวหน้า ไม่ประกอบด้วยคุณธรรมในการดำเนินชีวิตหรือในการปกครองแล้ว ผู้ตามย่อมจะดำเนินไปตาม และประสบกับความลำบาก (Phra Prom Kunaporn (PA Payutto), 2008 : 4) จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภาวะผู้นำกับคุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม เพื่อทราบถึงระดับความเป็นภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาว่าอยู่ในระดับใดและเป็นการสะท้อนภาพการบริหารจัดการให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับรู้ความเป็นผู้นำ เพื่อนำไปปรับปรุง

พฤติกรรมการทำงานของตนในส่วนที่ต้องพัฒนาหรือปรับเปลี่ยนทำให้สามารถพัฒนาการบริหารงานจนเกิดความเปลี่ยนแปลงในองค์การทุกแห่งในยุคของการปฏิรูปการศึกษาและการปฏิรูปการเรียนรู้เป็นการรองรับการเปลี่ยนแปลง ด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมืองต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม
2. เพื่อศึกษาระดับคุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับคุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดนครพนม ปีการศึกษา 2561 จากสถานศึกษาทั้งหมด 10 แห่ง จำแนกเป็นผู้บริหาร 10 รูป และครูผู้สอน 102 รูป/คน รวมทั้งสิ้น 112 รูป/คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดนครพนม ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้บริหาร 10 รูป และครูผู้สอน 102 รูป/คน ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ 1. ภาวะผู้นำในการบริหารงานโรงเรียน 7 ด้าน คือ การมีความคิดริเริ่ม การรู้จักปรับปรุงแก้ไข การยอมรับนับถือ การให้ความช่วยเหลือ การโน้มน้าวจิตใจ การประสานงาน และการเข้าสังคม (Griffiths, Daniel E., 1956 : 243-245) 2. คุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรม 10 ประการ คือ การให้ มีศีล การบริจาค ความซื่อตรง ความอ่อนโยน ความเพียร ความไม่โกรธ ความไม่เบียดเบียน ความอดทน และความยุติธรรม (Phra Prom Kunaporn (PA Payutto), 2010 : 28)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) สอบถามเกี่ยวกับ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดนครพนม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตอนที่ 3 แบบสอบถามคุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัด

นครพนม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.35-0.92 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.91

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้ 1. ผู้วิจัยนำหนังสือ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ถึงผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือแจ้งขอความร่วมมือในการวิจัยไปด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ จำนวน 112 ฉบับ โดยแนบซองติดแสตมป์เจ้าหน้าที่ของถึงตัวเองเพื่ออำนวยความสะดวกแก่กลุ่มตัวอย่างในกรณีส่งแบบสอบถามคืนกลับมา ซึ่งได้รับกลับคืนจำนวน 112 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติ โดยโปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้ 1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ 2. การวิเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหาร โดยภาพรวมรายด้านและรายข้อ วิเคราะห์โดยการคำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3. การวิเคราะห์คุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหาร โดยภาพรวมรายด้านและรายข้อ วิเคราะห์โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4. วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ภาวะผู้นำกับคุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรม กับคุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่อยู่ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดนครพนม โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการศึกษาได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปประเด็นสำคัญของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม ด้านการมีความคิดริเริ่ม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีแนวคิดในการวางแผนงานที่เป็นระบบ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและ การพัฒนาโรงเรียน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการมีความคิดริเริ่ม	4.33	0.52	มาก
2. ด้านการรู้จักปรับปรุงแก้ไข	4.28	0.40	มาก
3. ด้านการยอมรับนับถือ	4.36	0.45	มาก
4. ด้านการให้ความช่วยเหลือ	4.26	0.48	มาก
5. ด้านการโน้มน้าวจิตใจ	4.20	0.50	มาก
6. ด้านการประสานงาน	4.23	0.51	มาก
7. ด้านการเข้าสังคม	4.31	0.39	มาก
รวม	4.28	0.38	มาก

2. ผลการศึกษาคุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการมีศีล และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ด้านความไม่โกรธ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับคุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรม
ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม โดยรวมและรายด้าน

คุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรม ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการให้	4.21	0.40	มาก
2. ด้านการมีศีล	4.44	0.43	มาก
3. ด้านการบริจาค	4.25	0.49	มาก
4. ด้านความซื่อตรง	4.37	0.44	มาก
5. ด้านความอ่อนโยน	4.34	0.40	มาก
6. ด้านความเพียร	4.39	0.41	มาก
7. ด้านความไม่โกรธ	4.18	0.39	มาก
8. ด้านความไม่เบียดเบียน	4.31	0.38	มาก
9. ด้านความอดทน	4.27	0.45	มาก
10. ด้านความยุติธรรม	4.42	0.43	มาก
รวม	4.32	0.34	มาก

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับคุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับคุณธรรมจริยธรรม
ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม

ตัวแปร	ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับคุณธรรมจริยธรรม ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม							
	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₆	Y
X ₁	1	0.630**	0.707**	0.517**	0.323**	0.358**	0.693**	0.597**
X ₂		1	0.771**	0.678**	0.571**	0.599**	0.778**	0.466**
X ₃			1	0.649**	0.516**	0.540**	0.855**	0.524**
X ₄				1	0.782**	0.811**	0.646**	0.456**
X ₅					1	0.990**	0.533**	0.299**
X ₆						1	0.553**	0.328**
X ₇							1	0.428**
X								0.524**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม โดยรวมและรายด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม เป็นที่ยอมรับนับถือของบุคคลทั่วไป ให้ความสำคัญและให้เกียรติกับครูและบุคลากรในโรงเรียนทุกคน ยอมรับฟังความคิดเห็นและเหตุผลของครูและบุคลากร มีความน่าเชื่อถือประพฤติปฏิบัติตนได้อย่างเสมอต้นเสมอปลาย วางตัวได้เหมาะสม แสดงตัวเป็นมิตรยกย่องชมเชยครูที่ปฏิบัติงานดีและประสบความสำเร็จในงานที่เกิดจากการร่วมมือร่วมใจของผู้ร่วมงาน ดังที่ Kanjannapatee (2013) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ เป็นกระบวนการและสถานการณ์ที่บุคคลได้รับการยอมรับให้เป็นผู้นำมีความสามารถในการจูงใจคนหรือบุคคลอื่นให้ร่วมกันทำงานภายในองค์กรได้ด้วยความเต็มใจ เพื่อให้ผลงาน หรืองานที่ได้รับมอบหมายให้เกิดสัมฤทธิ์ผลและบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ดังนั้นผู้นำจึงต้องมีทักษะความรู้ความสามารถทั้งด้านศาสตร์และศิลป์ ในการบังคับบัญชาบุคคลภายในองค์กรได้อย่างมีความยุติธรรม สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการเสนอแนวคิดใหม่ๆ ในการทำมีแผนงานที่ดีและเป็นระบบ มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนและแก้ปัญหาระบบบริหารโรงเรียน และ

อุทิศเวลาให้กับการบริหารงานของโรงเรียน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับบุคคลทุกอาชีพ ร่วมสังสรรค์ เป็นกันเองกับผู้ร่วมงาน เป็นผู้มีน้ำใจ เสียสละเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมสนับสนุนให้โรงเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณประโยชน์ของชุมชน และเข้าร่วมกับหน่วยงานราชการ มีการปรับปรุงงาน โดยวิธีการของตนเองอยู่ตลอด สนับสนุนให้ครูได้พัฒนาตนเอง ให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถช่วย แก้ปัญหาในโรงเรียน จัดให้มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการปฏิบัติงานระหว่างบุคลากร ในโรงเรียน ยอมรับแนวคิดหรือวิธีการใหม่ เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานสามารถให้ข้อเสนอแนะหรือให้ คำปรึกษาหารือที่ถูกต้องเหมาะสมกับครู เปิดโอกาสและแสวงหาโอกาสให้ครูได้มีการพัฒนาวิชาชีพ และสร้างบรรยากาศในการทำงานอย่างมีความสุข ให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางที่เหมาะสมในการ แก้ไขปัญหาเรื่องของการปฏิบัติงานและเรื่องส่วนตัวครู มีการให้กำลังใจและสนับสนุนให้ผู้ร่วมงาน เจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ติดตามและนิเทศการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงานอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางปฏิบัติงานของโรงเรียน สามารถ ประสานงานให้ครู และบุคลากรในโรงเรียนร่วมกันปฏิบัติงานร่วมกัน สนับสนุนให้บุคลากรของ โรงเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน และสามารถร่วมมือกับผู้ปกครองในการแก้ไขปัญหาของ นักเรียนร่วมกันได้ เป็นผู้สามารถใช้ภาษาพูดได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะ ดังที่ Phodisat (2015 : 15) กล่าวว่า โดยทั่วไปภาวะผู้นำมีความสำคัญคือ 1) ช่วยประสานความขัดแย้งต่าง ๆ ภายในหน่วยงาน ถ้าผู้บริหารในหน่วยงานมีภาวะผู้นำที่มีคนยอมรับนับถือแล้วก็มักจะ สามารถ ประสานหรือช่วยบรรเทาความขัดแย้งระหว่างบุคคลในหน่วยงานได้ โดยการชักจูงประนีประนอม หรือประสานประโยชน์เพื่อให้บุคคลต่าง ๆ ในหน่วยงานมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและร่วมกัน

2) ช่วยโน้มน้าวชักจูงให้บุคลากรทุ่มเทความรู้ความสามารถให้แก่องค์กร องค์กรจะต้องมี ปัจจัยเอื้ออำนวยความสะดวกอย่างเพื่อที่จะทำให้สมาชิกตั้งใจและทุ่มเททำงานให้ และสิ่งสำคัญประการ หนึ่งที่ขาดไม่ได้ คือ ผู้บริหารขององค์กรจะมีภาวะผู้นำในตัวผู้บริหารจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิด ความยอมรับ เกิดความศรัทธาและความเชื่อมั่นว่าผู้บริหารไม่เพียงแต่นำองค์กรให้อยู่รอดเท่านั้น แต่จะนำความเจริญก้าวหน้า ความภาคภูมิใจ เกียรติยศชื่อเสียง และความสำเร็จมาสู่องค์กรด้วย 3) เป็นหลักยึดให้แก่บุคลากรเมื่อหน่วยงานเผชิญสภาวะคับขัน เมื่อใดก็ตามที่หน่วยงานต้องเผชิญ กับสภาวะที่อาจกระทบความอยู่รอด ภาวะผู้นำของผู้บริหารจะยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้นด้วยเหตุผล ดังกล่าวจึงทำให้ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม โดยรวมและ รายด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของPhra Athikan Theeraphol Khotamasitso (Boonklang) (2017 : 87-89) พบว่า ภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร 4 ในการ

บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

2. คุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย หลักศีลธรรม ประพฤติตนตามทำนองคลองธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี ศรัทธาแก่บุคลากรและผู้พบเห็น มีความซื่อสัตย์สุจริต ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความบริสุทธิ์ใจ รักดี ปฏิบัติงานด้วยความเสียสละอุทิศความสุขส่วนตน เพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เกื้อกูล คำจุน แก่ครูและบุคลากรในโรงเรียน มีความเมตตาและปรารถนาดีต่อผู้อื่นเสมอ ให้คำแนะนำ และคำปรึกษาแก่ครูและบุคลากรในโรงเรียน มีการบริหารงานอย่างตรงไปตรงมา เปิดเผย โปร่งใสตรวจสอบได้ ไม่เอารัดเอาเปรียบครู บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียน ไม่ใช่อำนาจเกินขอบเขต ในทางที่ผิดศีลธรรมและกฎหมาย อันก่อให้เกิดความทุกข์ความเดือดร้อนต่อตนเองและผู้อื่นมีความอดทนต่อปัญหา และสามารถต่อสู้กับอุปสรรคในการบริหารงาน มีการวางตัวเป็นกลาง ให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย เมื่อเกิดความขัดแย้งในโรงเรียน ดังที่ Pongthaworn (2015 : 44) กล่าวว่า การบริหารงานกิจการใดให้ประสบความสำเร็จนอกจากความรู้ความสามารถประสบการณ์ในการทำงานแล้วสิ่งผู้บริหารพึงให้ความสำคัญ คือ หลักคุณธรรมในการบริหารบุคลากร เพราะหลักคุณธรรมจะเป็นแนวทางที่บ่งชี้แนวทางพฤติกรรมด้านการครองตน ครองคน และครองงาน ของผู้บริหารในหน่วยงานนั้น ๆ หากผู้บริหารมีคุณธรรมประจำใจอยู่เสมอแล้วก็จะเป็นผู้มีความสุขทั้งส่วนตนและส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน บุคคลรอบข้าง ได้แก่ เพื่อนร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชา ก็จะพลอยมีความสุขไปด้วย เมื่อปฏิบัติหน้าที่การทำงานใดก็มักจะสำเร็จเป็นผลดี มีผู้ให้ความร่วมมือสนับสนุนส่งเสริมเป็นอย่างมาก ได้รับความเคารพเชื่อถือศรัทธาและมีผู้เห็นคุณค่าความดีก็จะได้รับความไว้วางใจเป็นอย่างสูง และเมื่อโอกาสมาถึงก็มักจะได้รับการเลื่อนตำแหน่งไปสู่ตำแหน่งหน้าที่การงานที่สูงยิ่งขึ้นไป เจริญยิ่งๆขึ้นไปเสมอด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้คุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Phramahaweeraophon phongphala (2013 : 117-124) พบว่า การปฏิบัติตามทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับคุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่ามี

ความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียน เป็นพฤติกรรมที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องแสดงออกมา เพื่อสร้างความมั่นใจ และศรัทธาแก่ผู้ร่วมงาน คุณธรรมจริยธรรมมีความสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ถ้าผู้บริหารที่มีคุณธรรมจริยธรรมย่อมนำมาซึ่งความร่วมมือร่วมใจของผู้ร่วมงาน และสามารถบริหารโรงเรียนไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ ในทางตรงกันข้ามหากผู้บริหารขาดคุณธรรมจริยธรรมในการบริหารงานจะก่อให้เกิดปัญหาอุปสรรค ความแตกแยก เกิดความสับสนวุ่นวายและอาจทำให้การบริหารล้มเหลว ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อความเจริญก้าวหน้าของชุมชน สังคมและประเทศชาติ ดังที่ Office of the National Primary Education Commission (1997 : 73-75) ได้กล่าวถึงคุณธรรมสำหรับผู้บริหารโรงเรียนไว้ว่า คุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียน แม้จะไม่ได้มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าจะต้องยึดถือหรือมีคุณธรรมด้านใดบ้าง แต่ลักษณะที่แสดงคุณธรรมของผู้บริหารมีปรากฏในหลักของศาสนา ระเบียบ กฎหมาย คำสั่ง จรรยา และวินัยของข้าราชการครู โดยสรุปแล้วผู้บริหารโรงเรียนควรยึดหลักคุณธรรมในเรื่องต่อไปนี้เป็นพื้นฐาน คือ มีเมตตา กรุณาต่อผู้ร่วมงานและผู้อื่น มีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้ร่วมงาน มีความยุติธรรม มีเหตุผล วางตัวเป็นกลาง มีความรักห่วงใยผู้ร่วมงาน ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ซื่อสัตย์ต่อตนเอง ต่อหน่วยงาน และผู้อื่น มองโลกในแง่ดี และยึดระบบคุณธรรมในการบริหารงาน เช่นเดียวกับ Temrat (2012 : 47) กล่าวว่า คุณธรรม คือคุณงามความดีที่นักบริหาร หรือผู้บริหารสถานศึกษาต้องยึดเป็นหลักในการบริหาร โดยใช้ธรรมในการบริหาร เพราะผู้บริหารที่มีธรรมประจำใจ จะคิด จะทำอะไร จะใช้สติในการคิด รู้จักได้ตรง มีความอดทน อดกลั้น มีความละเอียดใส่ใจในการกระทำความชั่ว ขยันหมั่นเพียร มีปิยะวาจา มีกำลังใจ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ยึดประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับคุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม พบว่า มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Phakkaew (2016 : 76-80) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารในภาพรวมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันทางบวกกับคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 จากการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม ทั้งหมด 7 ด้าน ด้านการยอมรับนับถือ มีระดับภาวะผู้นำ อยู่ในระดับมาก และค่าเฉลี่ยสูงกว่าทุกด้าน แต่อย่างไรก็ตาม ในด้านการโน้มน้าวจิตใจ แม้จะมีระดับภาวะผู้นำ อยู่ในระดับมาก แต่ค่าเฉลี่ยจะต่ำกว่าทุกด้าน ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ควรมีการโน้มน้าวจิตใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชา หรือให้บุคคลอื่นให้ร่วมมือ และสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ใช้ภาษาพูดที่ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะ มีศิลปะในการพูดต่อสาธารณชน เพื่อคลี่คลายความตึงเครียด และปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการบริหารงานสามารถเจรจาไกล่เกลี่ยความคิดเห็นที่ไม่สอดคล้องกันของเพื่อนร่วมงาน

1.2 จากการวิจัยพบว่า คุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม ทั้งหมด 10 ด้าน ด้านการมีศีล มีระดับพฤติกรรม อยู่ในระดับมาก และค่าเฉลี่ยสูงกว่าทุกด้าน แต่อย่างไรก็ตาม ในด้านความไม่โกรธ แม้จะมีระดับพฤติกรรม อยู่ในระดับมาก แต่ค่าเฉลี่ยจะต่ำกว่าทุกด้าน ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ควรมีความเมตตาและปรารถนาดีต่อผู้อื่นเสมอ รู้จักการให้อภัยและเข้าใจผู้อื่น มีการแผ่เมตตาจิตให้ผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอ ไม่คิดอาฆาต พยาบาทผู้อื่น ไม่คิดร้าย มุ่งร้ายต่อครูและบุคลากรผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาทัศนะของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนมโดยเปรียบเทียบตามระดับวุฒิการศึกษาของครู ประสบการณ์ในการทำงาน หรือตัวแปรอื่น ๆ

2.2 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ และคุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม

2.3 ควรศึกษาปัญหา และอุปสรรคการพัฒนาภาวะผู้นำ และคุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม

2.4 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครพนม

เอกสารอ้างอิง (Reference)

- Griffiths, Daniel E. (1956). **Human Relations in school Administration**. New York, NY: Macmillan.
- Jedaman, P. (2017). **Leadership in the 4.0 era in the 21st Century dynamics**. Academic Article.[Online] : <http://personnel.obec.go.th/hris-th/ebook/leader4/#p=1>. [13 October. 2561]. [In Thai]
- Kanjannapatee, W. (2013) **Leadership and Followership that Affected the Organizational Efficiency: A Case Study of Export-Import Bank of Thailand**. Rajamangala University of Technology Thanyaburi. [In Thai]
- Office of the National Primary Education Commission. (1997). **The Efficiency of Primary School Administration**. Bangkok: Sam Charoen Panit Printing House. [In Thai]
- Phakkaew, S. (2016). **The Relationship Between Leadership and Ethics and Moral According to Ten Royal Dhamma Principles of School Administrators under the Office of Secondary Education Area 1**. Master of Education Thesis: Thonburi Rajabhat University. [In Thai]
- Phodisat, M. (2015). **Leadership of School Administrators at The Elementary Level in Kiong Yai District Under the Office of Trade Primary Educational Service Area**. Master of thesis (Educational Administration) Faculty of Education Burapha University. [In Thai]
- Phra Athikan Theeraphol Khotamasitso (Boonklang). (2017). **The Leadership Principles of the Four of Administrators in Phrapariyattidhamma Schools, General Education Section Nakhonratchasima Province Office of Buddhism**. Master of Arts (Educational Administration) Graduate School Mahachulalongkornrajavidyalaya University. [In Thai]
- Phra Prom Kunaporn (PA Payutto). (2008). **Tripitaka: Things that Buddhists must know**. 3rd edition, Bangkok: The Agricultural Cooperative Publishing House of Thailand. [In Thai]

- Phra Prom Kunaporn (PA Payutto). (2010). **A constitution for living**. Bangkok: Sahamkhikha. [In Thai]
- Phramaha Hunsa Thammahaso. (2013). **Thosaphitrachadharma: 10 indicators for organization leaders**. Bangkok: Si Sane Printing. [In Thai]
- Phramahaweeraphon phongphala. (2013). **The Performance Toward Dasarajadhamma and Personnel Administration of Phrapariyattidhamma Schools Principle Under National Office of Buddhism**. Master of Education Program in Curriculum and Supervision Department of Educational Administration : Silpakorn University. [In Thai]
- Pongthaworn, A. (2015). **The moral behavior of the school administrators under the Office of Secondary Education Service Area 22 in Nakhon Phanom Province**. Master of Education Independent study : Nakhon Phanom University. [In Thai]
- Son-Utha, K. (2016). **School Administrators Leadership Under The Chonburi Provincial Administration Organization**. Master of Education thesis (Educational Administration) Burapha University. [In Thai]
- Temrat, S. (2012). **Administration Using the Ten Royal Virtues (Thosaphitrajatham) of School Administrators under the Jurisdiction of Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 3**. Master of Education Thesis: Nakhon Si Thammarat Rajabhat University. [In Thai]
- The Secretariat of the Council of Education, Ministry of Education. (2017). **National Education Plan 2017-2036**. Bangkok: The Secretariat of the Council of Education. [In Thai]
- Tiamwilai, C. (2013). **Buddhist Leadership For Educational Administration**. Master of Arts (Educational Administration) : Mahachulalongkornrajavidyalaya University. [In Thai]

